



Denarno nadomestilo med brezposelnostjo

1. Denarno nadomestilo lahko pridobi kdor:

- je bil pred nastankom brezposelnosti zavarovan za primer brezposelnosti,
- zanj ni na voljo ustrezne zaposlitve,
- je bil v delovnem razmerju pred prenehanjem delovnega razmerja vsaj 12 mesecev v zadnjih 18 mesecih (ali je za določen čas opravljal sezonsko delo in ima po preračunu ur v delovne dni s polnim delovnim časom najmanj 12 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih 18 mesecih pred nastankom brezposelnosti),
- se je prijavil pri Zavodu RS za zaposlovanje (Zavod) v roku 30 dni po prenehanju delovnega razmerja.

Denarno nadomestilo med brezposelnostjo lahko pridobi **brezposelna oseba, pri kateri delovno razmerje ni prenehalo po lastni krivdi ali volji** ter izpolnjuje druge z zakonom določene pogoje. Le-te Zavod preveri v upravnem postopku na podlagi vloženega zahtevka, priloženih listin in po uradni dolžnosti pridobljenih listin oziroma podatkov.

Zakon določa primere prenehanja pogodbe o zaposlitvi, ko zavarovanec ne more uveljaviti pravice do denarnega nadomestila.

Zavarovanci, ki niso zavarovani na podlagi delovnega razmerja, ne morejo uveljaviti pravice do denarnega nadomestila, če odjava iz obveznega zavarovanja ni bila posledica objektivnih razlogov.

2. Roki za uveljavitev pravice

Denarno nadomestilo pripada zavarovancu z naslednjim dnem po prenehanju obveznega zavarovanja, če se prijavi pri Zavodu in vloži zahtevo za uveljavitev pravice do denarnega nadomestila v 30 dneh po prenehanju obveznega zavarovanja. Kdor vloži zahtevek po tem roku, se mu skupna dolžina prejemanja pravice skrajša za čas prekoračitve roka. Po preteku 60 dni od prenehanja obveznega zavarovanja pravice do denarnega nadomestila ni mogoče uveljavljati.

Rok ne teče v primeru bolezni, starševskega dopusta, med vojaško dolžnostjo ter opravljanjem nalog oziroma usposabljanjem za zaščito in reševanje na poziv pristojnega organa, prestajanjem pripora oziroma zaporne kazni ali vzgojnega ali varstvenega ukrepa do šest mesecev ter med poklicno rehabilitacijo po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Po prenehanju navedenih razlogov se mora brezposelna oseba v roku 8 dni prijaviti Zavodu in vložiti zahtevek.

3. Kako uveljavljate pravico do denarnega nadomestila?

Obrazec zahtevka (OBR. ZRSZ- SV/1-1) je na voljo na Uradu za delo Zavoda oziroma ga je mogoče natisniti neposredno s spletne strani http://www.ess.gov.si/storitve/obrazci/obrazci_za_brezposelne. Obrazec je treba izpolniti in podpisati.

K zahtevku je potrebno predložiti naslednje listine:

- pogodbo/e o zaposlitvi,
- potrdilo o povprečno prejeti plači (OBR. ZRSZ-SV/3) v zadnjih 12 (koledarskih) mesecih pred nastankom brezposelnosti,



Če je brezposelni osebi delovno razmerje prenehalo iz drugega razloga kot je prenehanje pogodbe o zaposlitvi za določen čas (npr. zaradi redne oz. izredne odpovedi, sporazumne razveljavitve, na podlagi sodbe sodišča ipd.), je potrebno izpolniti tudi PRILOGO K ZAHTEVKU in predložiti ustrezna dokazila.

Zahtevek vlagatelj izpolni tako, da vpiše svoje osebne podatke in označi razlog prenehanja pogodbe o zaposlitvi. Odgovoriti je potrebno tudi na druga vprašanja. V razdelek «Podatki o družinskih članih» je potrebno vpisati zahtevane podatke o družinskih članih. Če vlagatelj želi, da se po njem obvezno zdravstveno zavarujejo družinski člani, to označi v preglednici. Opozorilo: O prijavi v obvezno zdravstveno zavarovanje in statusu zavarovanca odloča Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Pozorno je potrebno prebrati tudi izjave, ki so na zahtevku, preden jih podpišete.

4. Višina denarnega nadomestila

Za prve tri mesece prejemanja znaša 70 % in za naslednje mesece 60 % povprečne mesečne plače, ki jo je vlagatelj zahtevka prejel v 12 mesecih pred nastankom brezposelnosti.

Izplačano denarno nadomestilo ne more biti nižje od 45,56 % minimalne plače in ne višje od trikratnika tako določenega najnižjega denarnega nadomestila. Denarna nadomestila se usklajujejo enkrat letno, in sicer v januarju za indeks cen življenjskih potrebščin za zadnjih 12 mesecev pred mesecem uskladitve.

V času prejemanja denarnega nadomestila je brezposelna oseba zavarovana za obvezna zavarovanja - pokojninsko in invalidsko, zdravstveno zavarovanje, za starševsko varstvo in za primer brezposelnosti. Prispevke plačuje Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Kdor se želi vključiti tudi v prostovoljno zdravstveno zavarovanje, mora to urediti sam pri izbrani zavarovalnici.

Od odmerjenega denarnega nadomestila bo Zavod obračunal tudi akontacijo dohodnine in pri tem upošteval davčno olajšavo za vzdrževane družinske člane - to mora vlagatelj označiti v zahtevku (v tabeli «Podatki o družinskih članih»).

Kdor bo pravico do denarnega nadomestila ponovno uveljavljal v 24 mesecih po zadnjem prejemanju, ker je ni v celoti izrabil, mu pri ponovnem uveljavljanju pripada nadomestilo v višini zadnjega izplačanega denarnega nadomestila.

5. Trajanje upravičenosti do denarnega nadomestila

Odvisno je od tega, koliko časa je bil vlagatelj zavarovan za primer brezposelnosti in sicer:

- 3 mesece za zavarovanje od 1 do 5 let,
- 6 mesecev za zavarovanje od 5 do 15 let,
- 9 mesecev za zavarovanje od 15 do 25 let,
- 12 mesecev za zavarovanje nad 25 let,
- 18 mesecev za zavarovance, starejše od 50 let in za zavarovanje nad 25 let,
- 24 mesecev za zavarovance, starejše od 55 let in za zavarovanje nad 25 let.

V zavarovanje se ne všteva čas, ko je bila oseba vključena v javna dela.

Kdor je pravico do denarnega nadomestila že izkoristil in jo ponovno uveljavlja, se čas, ko je bil zaposlen pred prejemanjem zadnjega denarnega nadomestila in čas prejemanja denarnega nadomestila, ne všteva v čas zavarovanja.



Zavarovancu, ki je starejši od 50 let ter ima najmanj 25 let zavarovanja, se pri ponovnem uveljavljanju pravice do denarnega nadomestila v čas zavarovanja všteva ves čas, ko je bil zavarovan, vključno s časom prejemanja denarnega nadomestila.

Zavarovancu, ki pravice do denarnega nadomestila ni v celoti izkoristil, razen če je ni izkoristil iz krivdnih razlogov na svoji strani, se pri ponovnem uveljavljanju pravica odmeri v trajanju, ki upošteva njegovo zavarovalno dobo po prejemanju zadnjega denarnega nadomestila in preostali del neizkoriščene pravice.

6. Mirovanje pravice

Pravica do denarnega nadomestila miruje v času:

- služenja vojaškega roka ali opravljanja nadomestne civilne službe,
- pripora in prestajanja zaporne kazni ali vzgojnega ali varstvenega ukrepa do šest mesecev,
- sklenitve delovnega razmerja za polni delovni čas in določen čas, krajši od dvanajst mesecev,
- vključitve v izobraževalni program v skladu z 53. b členom zakona,
- prejemanja starševskega nadomestila,
- nezmožnosti za delo iz zdravstvenih razlogov v času, ko prejema nadomestilo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- vključitve v program javnih del,
- ko ne prebiva v Republiki Sloveniji, razen, če mednarodni akt ne določa drugače,
- opravljanja nalog družinskega pomočnika za obdobje, krajše od 12 mesecev, če prenehanje opravljanja teh nalog ni nastalo iz razlogov, ki se po zakonu, ki ureja socialno varstvo, obravnavajo enako kot krivdni razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi,
- vključitve v program usposabljanja na delovnem mestu na podlagi programa ukrepov aktivne politike zaposlovanja.

Če zavarovanec pravice do denarnega nadomestila ni v celoti izkoristil, lahko to pravico brezposelna oseba uveljavi v preostalem času. V 8 dneh po prenehanju razloga za mirovanje se mora prijaviti pri Zavodu in uveljavljati denarno nadomestilo za preostali čas upravičenosti. Za uveljavitev te pravice je potrebno izpolniti ustrezen zahtevek.

Pravica do denarnega nadomestila miruje tudi:

1. poslovodnim osebam, ki so zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi prejele oziroma so upravičene do izplačila odškodnine ali odpravnine, toliko mesecev, kolikor mesečnih plač odškodnine oziroma odpravnine so prejele oziroma so po pogodbi do nje upravičene,
2. osebam, ki so se z delodajalcem dogovorile za odškodnino namesto odpovednega roka, toliko mesecev, kolikor mesečnih plač odškodnine so prejele.

Zavarovanci iz točk 1 in 2 uveljavljajo pravico do denarnega nadomestila v rokih, navedenih v poglavju "2. Roki za uveljavljanje pravic" te zloženke, denarno nadomestilo pa se začne izplačevati naslednji dan po preteku obdobja, v katerem zavarovancu pravica miruje.

7. Prenehanje in znižanje pravice

Pravica do denarnega nadomestila preneha, če brezposelna oseba neupravičeno odkloni ustrežno ali primerno zaposlitev ali s svojim ravnanjem povzroči odklonitev zaposlitve s strani delodajalca, neplačano začasno delo v primerih višje sile, vključitev v program aktivne politike zaposlovanja oz. če krši sprejete obveznosti, če dela ali je zaposlen na črno, če pridobiva dodatne dohodke brez vednosti Zavoda ter v drugih primerih, določenih z zakonom.

Denarno nadomestilo se za dobo dveh mesecev zniža za 50 %, če brezposelna oseba odkloni primerno delo po podjemni pogodbi ali pogodbi o naročilu avtorskega dela, ali primerno začasno ali občasno humanitarno ali drugo podobno delo.



Delo iz prejšnjega odstavka je delo, ki ustreza do ene stopnje nižji stopnji in vrsti strokovne izobrazbe brezposelne osebe, kot je razvidna iz opisa del v podjemni pogodbi ali pogodbi o naročilu avtorskega dela oziroma kot jo zahteva za opravljanje humanitarnega ali drugega podobnega dela naročnik pogodbe ali dela.

Denarno nadomestilo se zniža za 50 % dodatnega dohodka, če ga brezposelna oseba pridobiva z vednostjo Zavoda (v naslednjem mesecu po izplačilu dohodka), razen če je dodatni dohodek nižji od 10.000,00 SIT (41,73 EUR). Za vsakega vzdrževanega otroka se denarno nadomestilo poveča za 10 % polnega zneska denarnega nadomestila, kolikor bi brezposelni osebi pripadalo, če ne bi ustvarila dodatnega dohodka.

8. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Komur po izteku pravice do denarnega nadomestila do upokojitve manjkajo največ tri leta, mu Zavod lahko plačuje prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje do izpolnitve pogojev za upokojitev. Za uveljavitev te pravice je potrebno izpolniti zahtevek (OBR. ZRSZ-SV/1-4).

Pravica se zagotavlja zavarovancem, ki so državljani Republike Slovenije in tujcem, če imajo dovoljenje za stalno prebivanje ter osebno delovno dovoljenje za nedoločen čas.

9. Pravica do denarnega nadomestila za preostali čas zaradi sklenitve pogodbe o zaposlitvi s krajšim delovnim časom

Kdor išče zaposlitev s polnim delovnim časom in sklene pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom od polnega, lahko uveljavlja pravico do sorazmerne višine denarnega nadomestila za preostali čas upravičenosti. Za uveljavitev te pravice je potrebno izpolniti zahtevek (OBR. ZRSZ-SV/1-3).

10. Ureditev obveznega zdravstvenega zavarovanja

Prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje za brezposelno osebo, ki je upravičena do denarnega nadomestila, izvede Zavod RS za zaposlovanje z dnem, ko ji je z odločbo priznal pravico do denarnega prejemka, odjavo pa z iztekom, prenehanjem oz. mirovanjem te pravice

V času od prijave na Zavodu do izdaje odločbe o priznanju pravice do denarnega nadomestila si brezposelna oseba obvezno zdravstveno zavarovanje uredi sama in sicer na enoti oziroma izpostavi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, pristojni po občini stalnega prebivališča.

Ko brezposelna oseba prejme odločbo o priznanju pravice do denarnega nadomestila, se na enoti oz. izpostavi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije odjavi iz zavarovanja po začasnem statusu in uveljavi morebitno vračilo vplačanega prispevka.

Podrobnejše informacije o obveznostih brezposelne osebe so na voljo v zgibanki »OBVEZNOSTI PREJEMNIKOV DENARNEGA NADOMESTILA«.

Pogoji za uveljavitev pravice do denarnega nadomestila, roki za uveljavitev, višina, trajanje, mirovanje, prenehanje, znižanje denarnega nadomestila so določeni v Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (ZZZPB -UPB1) - Uradni list RS, št. 107/2006 ter v Pravilniku o natančnejših pravilih za izpolnjevanje obveznosti brezposelnih oseb in o določitvi časa prenehanja in znižanja pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti - Uradni list RS, št. 56/2007.

Dodatne informacije lahko najdete na spletni strani Zavoda :

http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prijava_brezposelne_osebe/denarno_nadomestilo